

Motion till riksdagen 2018/19:2035

av Jan Björklund m.fl. (L)

Sverige hör hemma i demokratiernas försvarsförbund

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt ansöka om medlemskap i Nato och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att ett demokratikrav införs i Nato och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi lever i en orolig tid. Den ryska militära aktiviteten i Östersjön ökar med storskaliga krigsövningar, och det ryska tonläget mot Sverige och våra grannländer blir allt hårdare. Den ryske utrikesministern och den ryska ambassaden i Stockholm har i svenska medier tidigare hotat med militära åtgärder om Sverige blir Natomedlem. Putin fortsätter att frakta vapen över gränsen till Ukraina och vägrar ta avstånd från separatisterna i de östra delarna av landet. Samtidigt har Ryssland under föregående år under militärövningen Zapad mobiliserat över 100 000 man som bland annat har övat på chockattacker gentemot Sverige.

Ett allt aggressivare Ryssland måste styra våra säkerhetspolitiska vägval. Under de senaste tio åren har Ryssland invaderat två europeiska länder. I och med den ryska aggressionen mot Georgien 2008 sänktes den ryska tröskeln för att använda militärt våld i närområdet rejält. Sedan dess har en stor militär upprustning pågått. Senare års ökade repression mot det civila samhället, hot mot journalister och kränkningarna av hbtq-personers rättigheter visar att den politiska utvecklingen på ett alarmerande sätt går åt helt fel håll. Den ökande ryska militära förmågan och brutaliseringen av det ryska ledarskapet i kombination med den pågående försvagningen av demokratiska strukturer är en klar riskfaktor.

Rysslands stormaktsambitioner har under de senaste åren tagit sig uttryck i aggressiva påtryckningar gentemot länder i närområdet som Moldavien, Armenien, Georgien och inte minst Ukraina. Fortfarande är två georgiska regioner under rysk

ockupation. Den ryska aggressiviteten nådde en ny gräns för drygt tre år sedan då Ryssland i mars 2014 gick in med militär och annekterade Krimhalvön. Det ryska agerandet förklarades med behovet av att försvara den ryska minoritetens rättigheter. I själva verket handlade det om att säkra strategiska land- och kustområden och hindra Ukrainas integration med väst. Det ryska agerandet strider mot såväl internationell rätt som de avtal som Ryssland ingått. Genom införlivandet av Krim stjälpde Putin omkull den säkerhetspolitiska ordning som rått i Europa sedan Berlinmurens fall. Det ryska agerandet kommer att få följder för Europas säkerhetspolitik under lång tid framöver. De skäl som Putin angav för inmarschen i Georgien 2008 och Krim 2014 skulle likaväl kunna återopas mot de baltiska länderna. Efter Rysslands annektering av Krim och Georgien är oron för krig stor i Baltikum. Men för de baltiska länderna utgör Sverige en säkerhetspolitisk osäkerhet. De baltiska länderna vet inte riktigt var Sverige står. I valet mellan baltisk demokrati och rysk diktatur får Sverige aldrig någonsin tveka.

FOI beskriver hur Ryssland uppnått en regional militär överlägsenhet i norra Europa. Ryska stridskrafter uppvisar ett mer aggressivt militärt övningsmönster över Östersjön och vi har sedan 2014 sett hur den militära aktiviteten i och runt Östersjön ökat. Vi har bortom allt rimligt tvivel upplevt en bedömd ubåtskränkning. Vårt land, liksom våra nordiska grannländer, har utsatts för upprepade ryska kränkningar i luften och till sjöss. Ryssland genomförde i mars 2013 simulerade kärnvapenanfall mot Sverige. Under 2018 får Iskandermissiler fast placering i Kaliningrad. Det innebär att stora delar av Sverige kan nås av ryska massförstörelsevapen – vi kan inte hantera den situationen själva. Det ryska agerandet i Ukraina visar hur ensamt ett enskilt land är när en stor granne agerar med vapenmakt. Jämte hur vi bäst stärker det svenska försvaret, har frågan om Natomedlemskap ställts på sin spets också här i Sverige. Liberalerna prioriterar satsningar på försvaret, men oavsett resurserna behöver försvaret även stärkas genom ett svenskt Natomedlemskap. Sverige kan inte uteslutande på egen hand rusta sig till den nödvändiga försvarsförmågan. Den säkras genom samarbete. För ett litet land måste nationell säkerhet uppnås i samarbete med andra.

Ett Natomedlemskap säkerställer fred och frihet tillsammans med andra länder som sedan andra världskrigets slut har försvarat det fria Europa. Ett medlemskap i Nato skulle skapa förutsättningar för ett djupt och förtroendefullt samarbete med de övriga nordiska och baltiska länderna. Vi skulle vara med och fatta beslut i stället för att passivt invänta andras ställningstaganden. Vi skulle, precis som övriga medlemmar, också ha vetorätt när det gäller beslut om nya insatser.

Självklart har Ryssland länge utgått från att Sverige kommer att samverka med Nato i kris såväl som krig. Vårt försvar är helt förberett och anpassat till nära samarbete med Natoländerna. Samtidigt saknar vi den säkerhet som enbart följer med ett medlemskap. Vi befinner oss i ett säkerhetspolitiskt ingenmansland. Å ena sidan har vi ingen trovärdig alliansfrihet, å andra sidan har vi inte heller några säkerhetsgarantier. Det är en mycket farlig position för ett litet land med ett utsatt geostrategiskt läge.

Liberalerna krävde i de förhandlingar om försvarsbeslutet som fördes under vintern–våren 2015 att regeringen skulle utreda ett Natomedlemskap. I stället kom regeringen och de tre övriga allianspartierna överens om en allmängiltig säkerhetspolitisk utredning om för- och nackdelar med Sveriges internationella samarbeten i stort – i princip det samma som Tomas Bertelman redan gjort.

Trots att man alltså ville undvika en utvärdering av den militära alliansfriheten är den samlade bilden i den nya utredningen att Sverige omedelbart bör överge denna för att gå med i Nato. Utredaren, ambassadör Krister Bringéus, pekar där på det faktum att

Sverige inte kan försvara sig självt och att det för att vi ska kunna få hjälp krävs ett Natomedlemskap. Slutsatsen är att det stärker inte bara den svenska nationella säkerheten utan också stabiliteten och förutsägbarheten i hela Östersjöregionen. För oss liberaler är slutsatsen ingen överraskning. Vi tar Sveriges säkerhet på allvar och har sedan 1999 drivit på för ett svenskt medlemskap. Nu är resten av Alliansen också för ett medlemskap i Nato. Vi liberaler har krävt att partiledaröverläggningar om vägen dit ska hållas mellan de fyra borgerliga partierna och de två rödgröna partierna. Det är nu dags för Sverige att ta nästa steg. Riksdagens sex anständiga partier bör gemensamt utarbeta en färdplan för ett svenskt Natomedlemskap.

En sådan färdplan bör innehålla dels en tidtabell för den formella ansöknings- och beslutsprocessen, dels vilka steg som ska tas under tiden fram till fullt medlemskap vad avser planerings- och stabsförberedelser inom både Försvarsmakten och utrikesförvaltningen.

Inför ett demokratikrav i Nato

För Liberalerna är demokrati, mänskliga rättigheter och frihandel de främsta medlen för att lösa de globala utmaningarna. Vi vill därför exempelvis ställa krav på demokratiska framsteg för att erhålla svenskt bistånd. Vi vill skärpa kraven på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter i EU. Vi har infört ett demokratikriterium vid export av krigsmateriel, och vi vill införa ett demokratikrav för medlemskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Samma sak bör även gälla för Nato – en organisation som tillkom för att skydda den västerländska demokratin borde ställa krav på demokrati för medlemskap.

Efter att Sverige blivit medlem i Nato bör vi därför agera för att införa ett demokratikrav i organisationen. Nya medlemsansökningar måste därför, i likhet med inom exempelvis EU, uppfylla liberala grundförutsättningar. Samtidigt bör befintliga medlemsländer granskas vilket bör resultera i att Turkiet utesluts. Under 2000-talet har vi sett hur Turkiet steg för steg har omvandlats till en fullständigt auktoritär stat. Tidigare fanns förhoppningar om att Turkiet skulle kunna bli en sekulär demokrati som på sikt även skulle kunna ingå i den europeiska gemenskapen. Efter år av islamisering, strypt press och förföljelse av den kurdiska befolkningen verkar den förhoppningen vara ett minne blott. Turkiets medlemskap urholkar Natos demokratitrovärdighet men också organisationens säkerhet, som vi kan se i Syrien där Turkiet och USA indirekt krigar mot varandra.

Framtiden är oviss och vi vet inte vilken utveckling som kommer att ske i flertalet europeiska länder med populistiska regeringar. Ifall demokratiernas försvarsförbund tummar på demokratin riskerar syftet med organisationen att urholkas. Därför behöver Nato ställa högre krav på demokrati. Samtidigt är ett demokratikrav av högsta betydelse för att hindra länder med diktaturstyren från att släppas in i organisationen. Men det kan Sverige endast påverka om vi är medlemmar. För Liberalerna är ekvationen glasklar. Vi behöver Nato för att garantera tio miljoner svenskers frihet, och vi vill att Nato ska bli en mer liberal organisation. För att påverka Natos inriktning och säkerställa vår frihet måste vi därför bli medlemmar.

Jan Björklund (L)

Fredrik Malm (L)

Maria Arnholtz (L)

Juno Blom (L)

Bengt Eliasson (L)

Helena Gellerman (L)

Robert Hannah (L)

Lina Nordquist (L)

Johan Pehrson (L)

Arman Teimouri (L)

Allan Widman (L)

Tina Acke (L)

Gulan Avcı (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Joar Forssell (L)

Roger Haddad (L)

Maria Nilsson (L)

Christer Nylander (L)

Mats Persson (L)

Barbro Westerholm (L)